

Let Us Make ... Man!

Source 1: Bereishit Ch. 1

And God said, "Let us make man in our image, after our likeness. They shall rule the fish of the sea, the birds of the sky, the cattle, the whole earth, and all the creeping things that creep on earth."

And God created man in His image, in the image of God He created him; male and female He created them.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ
וְיִרְדּוּ בְדִגְתַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה
וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הַרֹמֵשׁ עַל־הָאָרֶץ:

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם
אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם:

What questions could be raised about the Hashem's declaration in the first pasuk/verse above?

Source 2: Rashi

נַעֲשֶׂה אָדָם WE WILL MAKE MAN — The meekness of the Holy One, blessed be He, they (the Rabbis) learned from here: because the man is in the likeness of the angels and they might envy him, therefore He took counsel with them (Midrash Tanchuma, Shemot 18 and see Genesis Rabbah 8). And when He judges the kings He likewise consults His heavenly council, for thus we find in the case of Ahab to whom Micha said, (1 Kings 22:19) "I saw the Lord sitting on His throne, and all the host of heaven standing by Him on His right hand and on His left." Has God, then, a right hand and a left hand? But it means that some stood on the right side to plead in favour of the accused and others stood on the left side to accuse; and similarly we read (Daniel 4:14), "the matter is by the decree of the watchers, and the sentence by the word of the holy ones", — here, also, He consulted His heavenly council and asked permission of them, saying to them: "There are in the heavens beings after My likeness; if there will not be on earth also beings after My likeness, there will be envy among the beings that I have created" (Sanhedrin 38b).

נַעֲשֶׂה אָדָם WE WILL MAKE MAN — Although they did not assist Him in forming him (the man) and although this use of the plural may give the heretics an occasion to rebel (i. e. to argue in favour of their own views), yet the verse does not refrain from teaching proper conduct and the virtue of humbleness, namely, that the greater should consult, and take permission from the smaller; for had it been written, "I shall make man", we could not, then, have learned that He

נַעֲשֶׂה אָדָם. עֲנִיָּוֹתוֹ שֶׁל הַקָּב"ה לְמַדְנוּ מִכָּאן, לְפִי שֶׁאָדָם הוּא בְּדְמוּת הַמַּלְאָכִים וַיִּתְקַנְאוּ בוֹ, לְפִיכֵן נִמְלָךְ בָּהֶם, וּכְשֶׁהוּא דָן אֶת הַמְּלָכִים הוּא נִמְלָךְ בְּפִמְלִיא שְׁלוֹ, שְׁכֵן מְצִינוּ בְּאַחָב, שֶׁאָמַר לוֹ מִיכָה רְאִיתִי אֶת ה' יֹשֵׁב עַל כִּסֵּאוֹ וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים עָלָיו מִימֵינוּ וּמִשְׁמָאלוֹ (מַלְכִים א כ"ב), וְכִי יֵשׁ יָמִין וּשְׁמָאל לְפָנָיו? אֲלָא אֱלוֹ מִימֵינִים לְזִכּוֹת וְאֱלוֹ מִשְׁמָאֵילִים לְחוּבָה, וְכֵן בְּגִזְרַת עִירִין פְּתִגְמָא וּבְמֵאמַר קְדִישִׁין שֶׁאֲלָתָא (דְּנִיאל ד'), אֲף כָּאן בְּפִמְלִיא שְׁלוֹ נִטַּל רְשׁוּת, אָמַר לָהֶם יֵשׁ בְּעֵלְיוֹנִים כְּדְמוּתֵי; אִם אֵין כְּדְמוּתֵי בְּתַחְתּוֹנִים הָרִי יֵשׁ קְנָאָה בְּמַעֲשֶׂה בְּרָאשִׁית:

נַעֲשֶׂה אָדָם. אַע"פ שֶׁלֹּא סִיעֵוָהוּ בִּיצִירָתוֹ וַיֵּשׁ מְקוֹם לְמֵינִים לְרִדּוֹת, לֹא נִמְנַע הַכְּתוּב מִלְּלַמֵּד דֶּרֶךְ אֶרֶץ וּמִדַּת עֲנָוָה שֶׁיְהֵא הַגְּדוֹל נִמְלָךְ וְנוֹטַל רְשׁוּת מִן הַקָּטָן; וְאִם כָּתַב אַעֲשֶׂה אָדָם, לֹא לְמַדְנוּ שֶׁיְהֵא מְדַבֵּר עִם בֵּית דִּינוֹ, אֲלָא עִם עֲצָמוֹ, וְתִשׁוּבַת הַמֵּינִים כָּתַב

spoke to His judicial council but to Himself. And as a refutation of the heretics it is written immediately after this verse “And God created the man”, and it is not written “and they created” (Genesis Rabbah 8:9) בְּצִדּוֹ, וַיִּבְרָא אֶת הָאָדָם, וְלֹא כָתוּב וַיִּבְרְאוּ

Source 3: Rav Shimshon Raphael Hirsch

All other creatures are introduced only when they were created, but man was “announced” even before he was created. This "Adam" will enter into the created world as the Ruler and leader appointed by God. It's in this sense that the plural is also meant to be understood. The pluralis majestatis, in which a human ruler expresses his will to the people, is based on the view that the ruler here does not issue commandments from the standpoint of His individual will, on behalf of his individual interests, but that He only sees Himself in connection with his people, of His overall interest and provision for them. Only as a representative of the whole does He issue commands. Thus the Creator also announces to the earth world the dominion of man, out of care for the worlds' destiny.

(כו) כל שאר הברואים נזכרו רק בעת בריאתם, ואילו האדם נזכר עוד בטרם נברא. כביכול, הבריאה עומדת על עמדה; והבורא מודיע לעולם - על רצונו לברוא "אדם". הן "אדם" זה ישלוט בעולם כשליט וכמנהיג מאת ה'. עתה מכינים את העולם לקראת בוא אדוניו. במובן זה יש להבין גם את לשון הרבים של "נעשה". הן זו משמעותה המקורית של לשון רבים, המשמשת כלשון של כבוד (pluralis majestatis). מלך בשר ודם, המצוה בלשון רבים, רומז בכך על טיב שלטונו: אין הוא מצוה על פי רצונו האישי ולמען טובתו האישית, אלא הוא רואה את עצמו קשור אל עמו; הוא גוזר גזירות ומתקין תקנות רק לטובת הכלל ושלומו. הוא גוזר על הרבים - כנציגם של הרבים. וכן הדבר גם כאן: הבורא מכריז על שלטון האדם - לטובת העולם ומדאגה לייעודו.

Source 4: Commentary of the Kli Yakar overlaps with R. Hirsch, but with a different focus:

ונכון לומר שלכך אמר לשון נעשה להראות שררתו יתברך דוקא כשברא את האדם להורות שעיקר מלכותו יתברך נראה בבריאה, מן האדם אשר יצר לכבודו.

Cross-reference with Aish.com

Although God is perfect and requires nothing, there is one thing that man can give God which He literally does not have without us: kingship. A king requires subjects, as the Kabbalists express it, “There is no king without a nation.” God may be the creator and controller of all existence whether we acknowledge it or not, but He is only “King” when human beings willingly accept Him over them. By exercising our free will and acknowledging God as our Master, we crown Him as King - a position He literally does not have without us.

This is not a mere matter of semantics. It literally fulfills the purpose of creation. Although a perfect God has no needs in any sense, He created the universe in such a way that it afforded mankind the opportunity to "give" something to God. What we can give Him is kingship. To the tiny extent we can understand, God created the world so it could fulfill a purpose. And that purpose is that human beings, who have the free will to either accept or reject God, would willingly pledge their allegiance to God and accept Him as their King. Thus, when we do so on Rosh Hashanah, we bring the world that much closer to its true fulfillment.

What to do with the expression כדמותינו

Source 5: Kli Yakar

וענין הצלם והדמות אף על פי שנאמר (ישעיה מ יח) ומה דמות תערכו לו, וכתוב (שם פסוק כה) ואל מי תדמיוני ואשור, מכל מקום מצינו שהקב"ה מתראה לנביאיו בדמיון דמות אדם כי בהר סיני נראה כזקן יושב בישיבה ועל הים נראה כגבור וכתוב (יחזקאל א כו) ועל הכסא דמות כמראה אדם. כי בכל אלה הדמיונות רגיל הוא יתברך להתראות ועליו יכול להיות שאמר בצלמנו כדמותנו אף על פי שבאמת אין לו יתברך דמות וכבוד אלהים הסתר דבר:

Source 6a: R. Meir Simcha of Dvinsk, Meshech Chochma

כו) נעשה אדם בצלמנו. הצלם האלקי הוא הבחירה החופשית בלי טבע מכריח, רק מרצון ושכל חפשי. והנה ידיעתו יתברך אינה מכרעת הבחירה, כי אין ידיעתו באה נוספת כידיעה של בשר ודם הבאה מהחושים, רק היא עצמותו יתברך, וכמו שכתב הרמב"ם. והנה, אם כי אין ביכולת בנו להבין איך היא - כי "אילו ידעתיו הייתיו" - רק זאת אנו יודעים, שלהבחירה החפשית הוא מצמצום האלקות, שהשם יתברך מניח מקום לברואיו לעשות כפי מה שיבחרו, ושלל ממפעליהם הגזירה וההחלטה בפרטיות. ולכן אמר אל לבו, "נעשה אדם בצלמנו", פירוש, שהתורה מדברת בלשון בני אדם, שאמר נניח מקום לבחירת האדם שלא יהא מוכרח במפעליו ומחויב במחשבותיו, ויהיה בחירי חפשי לעשות טוב או רע כאשר יחפוץ נפשו, ויוכל לעשות דברים נגד מזגי טבעו ונגד הישר בעיני ה'.

ולכן מדבר בלשון רבים, כאשר בכמה מקומות לשון אל-הות לשון רבים, וכמו "אשר לו אלהים קרובים אליו" (דברים ד, ז). וכן כל לשון מרות, כמו שפירש רש"י פרשת וירא על קרא ד"כאשר התעו אותי אלקים וכו' (בראשית כ, יג), יעוין שם, ועיין ירושלמי סוף פרק הרואה.

6b) Rashi

כאשר התעו - לשון רבים, ואל תתמה, כי בהרבה מקומות לשון אלהות ולשון מרות קרוי לשון רבים. (שמואל ב' ז כג) אשר הלכו אלהים, (דברים ה כג) אלהים חיים, (יהושע כד יט) אלהים קדושים הוא, וכל לשון אלהים לשון רבים....

Sefer Shmuel Bet Ch. 23

וּמִי כְעַמֶּךָ כִּישְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר הִלְכוּ אֱלֹהִים לַפְדּוֹת-לוֹ
 לְעַם וְלָשׁוּם לוֹ שֵׁם וְלַעֲשׂוֹת לָכֶם הַגְּדוֹלָה וְנִרְאוֹת לְאַרְצְךָ מִפְּנֵי עַמֶּךָ
 אֲשֶׁר פָּדִיתָ לָּךְ מִמִּצְרַיִם גּוֹיִם וְאֱלֹהֵיוֹ:

And who is like Your people Israel, a unique nation on earth, whom God went and redeemed as His people, winning renown for Himself and doing great and marvelous deeds for them^h [and] for Your land— [driving out]ⁱ nations and their gods before Your people, whom You redeemed for Yourself from Egypt.

Sefer Yehoshua Ch. 24

וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל-הָעָם לֹא תוּכְלוּ לַעֲבֹד אֶת-יְהוָה כִּי-אֱלֹהִים קְדוֹשִׁים
 הוּא אֱלֹהֵינוּא הוּא לֹא-יִשָּׂא לְפִשְׁעֵכֶם וּלְחַטֹּאתֵיכֶם:

Joshua, however, said to the people, “You will not be able to serve the LORD, for He is a holy God. He is a jealous God; He will not forgive your transgressions and your sins.

Devarim Ch. 4

וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם כִּי הוּא הַקְּמַתְכֶם וּבִינַתְכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר
 יִשְׁמְעוּן אֶת כְּלֵי-הַחֲקִים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עִם-חַכְּמֵם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגְּדוֹל
 הַזֶּה:

Observe them faithfully, for that will be proof of your wisdom and discernment to other peoples, who on hearing of all these laws will say, “Surely, that great nation is a wise and discerning people.”

כִּי מִי-גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר-לוֹ אֱלֹהִים קְרִבִים אֵלָיו כִּי־הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ
 בְּכָל-קְרָאֵנוּ אֵלָיו:

For what great nation is there that has a god so close at hand as is the LORD our God whenever we call upon Him?

Source 7: Ohr HaChayim

(כו) ויאמר אלהים נעשה אדם וגו'.... עוד ירצה באומרו נעשה בלשון רבים כי מדותיו של הקדוש ברוך הוא רבים הם י"ג מדות רחמים ושם אלהים שהוא מדת הדין הסכימו יחד לברוא אדם, ואומרו בצלמנו כדמותנו אפשר שיכוין לומר שיהיה בו צד הרחמים וצד הדין להפעיל בהם דרכי

הדין ודרכי הרחמים לאשר יכוננו והבן. והוא סוד אומרו (ב' ז') וייצר ה' אלהים וגו'. ואומרו וירדו יסכים לפירושינו להיות שהבריאה היא בהדמות לבורא בבחינות הרחמים והדין בדין הוא שיהיה מושל בנבראים כי יש בו בחינת הרחמים לראוי ולצריך אליו ולהמית למתחייב בדין

Source 8: Ramban

AND G-D SAID: 'LET US MAKE MAN.' There was a special command dedicated to the making of man because of his great superiority since his nature is unlike that of beasts and cattle which were created with the preceding command.

The correct explanation of *na'aseh* (*let us make*) [which is in the plural form when it should have been in the singular] is as follows: It has been shown to you that G-d created something from nothing only on the first day, and afterwards He formed and made things from those created elements.²⁰¹ *Fire, wind, water, and earth*. Thus when He gave the waters the power of bringing forth a living soul,²⁰² Verse 20. the command concerning them was *Let the waters swarm*.²⁰² Verse 20. The command concerning cattle was *Let the earth bring forth*.²⁰³ Verse 24. But in the case of man He said, *Let us make*, that is, I and the aforementioned earth, let us make man, the earth to bring forth the body from its elements as it did with cattle and beasts, as it is written, *And the Eternal G-d formed man of the dust of the ground*,²⁰⁴ Genesis 2:7. and He, blessed be He, to give the spirit from His mouth, the Supreme One, as it is written, *And He breathed into his nostrils the breath of life*.²⁰⁴ Genesis 2:7. And He said, *In our image, and after our likeness*, as man will then be similar to both. In the capacity of his body, he will be similar to the earth from which he was taken, and in spirit he will be similar to the higher beings, because it [the spirit] is not a body and will not die. In the second verse, He says, *In the image of G-d He created him*,²⁰⁵ Verse 27. in order to relate the distinction by which man is distinguished from the rest of created beings. The explanation of this verse I have found ascribed to Rabbi Joseph the Kimchite,²⁰⁶ *The father of Rabbi David Kimchi (R'dak, the famous grammarian and commentator of the Bible). The explanation is found in R'dak's commentary to the Torah here as well as in his Sefer Hamichlal. In his works on Hebrew grammar and Bible, R'dak often mentions the interpretation of his father. Moses Kimchi, a second son to Joseph, also continued the tradition of the family.* and is the most acceptable of all interpretations that have been advanced concerning it.

The meaning of *tzelem* is as the word *to'ar* (appearance), as in '*Vetzelem*' (*And the appearance*) of his face was changed;²⁰⁷ Daniel 3:19. similarly, *Surely 'b'tzelem' (as a mere appearance) man walketh*;²⁰⁸ Psalms 39:7. *When Thou arousest Thyself 'tzalmam' (their appearance) Thou wilt despise*,²⁰⁹ *Ibid.*, 73:20. that is, the appearance of

(כו) ויאמר אלהים נעשה אדם - נתייחד בעשיית האדם מאמר בעבור גודל מעלתו, כי אין טבעו כטבע החיה והבהמה אשר ברא במאמר הקודם לו :

והפשט הנכון במלת "נעשה" הוא, מפני שכבר הראית לדעת (לעיל פסוק א) כי האלהים ברא יש מאין ביום הראשון לבדו, ואחר כך מן היסודות ההם הנבראים יצר ועשה. וכאשר נתן במים כח השרוץ לשרוץ נפש חיה והיה המאמר בהם "ישרצו המים", והיה המאמר בבהמה "תוצא הארץ", אמר באדם "נעשה", כלומר אני והארץ הנוכרת נעשה אדם, שתוציא הארץ הגוף מיסודיה כאשר עשתה בבהמה ובחיה, כדכתיב (להלן ב ז) וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה, ויתן הוא יתברך הרוח מפי עליון, כדכתיב (שם) ויפח באפיו נשמת חיים :

ואמר בצלמנו כדמותנו - כי ידמה לשניהם, במתכונת גופו לארץ אשר לוקח ממנה, וידמה ברוח לעליונים, שאינה גוף ולא תמות. ואמר בכתוב השני בצלם אלהים ברא אותו, לספר הפלא אשר נפלא בו משאר הנבראים. וזה פשוט המקרא הזה מצאתיו לרבי יוסף הקמחי, והוא הנראה מכל מה שחשבו בו :

ופירוש "צלם" כמו תאר, וצלם אנפוהי אשתני (דניאל ג יט), וכן אך בצלם יתהלך איש (תהלים לט ז), בעיר צלמם תבזה (שם עג כ), תאר מראיתו. "ודמות" הוא דמיון

their countenance. And the meaning of the word *d'muth* is similarity in form and deed, as things that are akin in a certain matter are called similar to each other.

בצורה ובמעשה, כי הקרובים בענין יקראו דומים זה לזה :

Thus man is similar both to the lower and higher beings in appearance and honor, as it is written, *And Thou hast crowned him with glory and honor*,²¹⁰*Ibid.*, 8:6. meaning that the goal before him is wisdom, knowledge, and skill of deed.²¹¹*Ecclesiastes 2:21;4:4*. In real likeness his body thus compares to the earth while his soul is similar to the higher beings.

והנה האדם דומה לתחתונים ולעליונים בתאר והדר, כדכתיב (תהלים ח ו) וכבוד והדר תעטרהו, והוא מגמת פניו בחכמה ובדעת וכשרון המעשה, ובדמות ממש, שידמה גופו לעפר ונפשו לעליונים :

Bereishit Ch. 1

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצַלְם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה
בָּרָא אֹתָם:

And God created man in His image, in the image of God He created him; male and female He created them.

Bereishit Ch. 2

וַיִּצְרֵף יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם עָפָר מִן־הָאֲדָמָה וַיִּפֶּחַ בְּאַפָּיו נְשִׁמַת
חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה:

the LORD God formed man^b from the dust of the earth.^c He blew into his nostrils the breath of life, and man became a living being.

Source 9: Rav David Kimchi

וקרא אותו אדם כמו שאמר "נעשה אדם" ואמר (ה' א') ויקרא את שם אדם, ואדם הוא לקוח מהאדמה, ואם כן למה נקרא שמו אדם כי גם החיים האחרים הם מאדמה? אלא רצה להבדילו בשמו משאר בעלי החיים, כמו שהוא מובדל מהם ברוח ובגוף, כי החיים האחרים ידועים כי הם מאדמה רוחם וגופם ואין צריך ליחסם לאדמה אבל אדם שרוחו מן השמים קרא אותו אדם להבדילו מחיים העליונים שאין להם חלק כלל מאדמה, ואינו צריך לומר אותם שאינם גופות שהם כולם רוחניים... וכשברא הקדוש ברוך הוא את האדם מהעליונים והתחתונים קראו אדם. כלומר אף על פי שרוחו מן השמים אדם הוא כי גופו נוצר מן האדמה כמו שאמר עפר מן האדמה, ומושבו באדמה ושם חיותו ותרבותו...

Source 10: Rav Yeshaya Horowitz, Shnei Luchot HaBerit

אם דבוק הוא למעלה ומתדמה לו יתברך לילך בדרכיו, נקרא שמו בעצם 'אדם', מלשון 'אדמה לעליון' (ישעיה יד, יד), 'ועל [דמות ה]כסא דמות [כמראה] אדם' (יחזקאל א, כו), ואם הוא מפריד את עצמו מהדבקות, אז נקרא 'אדם' על שם האדמה אשר לוקח ממנה, ועפר הוא ולעפר ישוב (עפ"י בראשית ג, יט). אמנם שם 'אדם' המורה על 'אדמה לעליון' זהו עיקר התכלית ...